

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 209

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Θεόδωρος Καραόγλου

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 4280/13.12.2018 Ερώτηση με θέμα:
«Καταρρέει από την εγκατάλειψη ο Τύμβος Καστά στην Αμφίπολη»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 4280/13.12.2018 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Θεόδωρου Καραόγλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το ταφικό μνημείο στο λόφο Καστά της Αμφίπολης ανασκάφηκε με εξαιρετικά γρήγορους ρυθμούς, οι οποίοι επέβαλαν μεθόδους που εξέθεσαν το μνημείο σε σημαντικό κίνδυνο. Η εκτεταμένη χρήση και κατάχρηση εκσκαφικών μηχανημάτων για την αποχωμάτωση του λόφου-τύμβου έθεσε ζητήματα στατικής φύσεως, διατάραξε τα πρηνή και εν γένει δημιούργησε μια σειρά εξαιρετικά σοβαρών θεμάτων προστασίας και διατήρησης του μνημείου.

Το Υπουργείο Πολιτισμού έθεσε άμεσα την προστασία του μνημείου, μετά την αποκάλυψή του, σε απόλυτη προτεραιότητα.

Ήδη από το 2015 οι συναρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ προέβησαν σε συντονισμένες ενέργειες, προκειμένου να αντιμετωπίσουν με τρόπο συστηματικό και οργανωμένο τα επείγοντα ζητήματα διασφάλισης, προστασίας και συντήρησης του ίδιου του μνημείου καθώς και των γλυπτών, των ψηφιδωτών και των τοιχογραφιών στο εσωτερικό του. Μετά από συστηματική καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετώπιζε το μνημείο, εξασφαλίστηκαν οι απαιτούμενες πιστώσεις από το ΥΠΠΟΑ για τις πρώτες κατεπείγουσες εργασίες και συντάχθηκαν από τις Υπηρεσίες οι τεχνικές προδιαγραφές για την ανάθεση μιας σειράς μελετών, κρίσιμων για την επιβίωση του μνημείου καθώς και για την τοποθέτηση δικτύου ενόργανης παρακολούθησης των μικρομετακινήσεων. Ακολούθως, εκπονήθηκαν οίκοθεν ή με ανάθεση οι απαιτούμενες μελέτες, οι οποίες εγκρίθηκαν κατόπιν θετικής

γνωμοδότησης του ΚΑΣ και υλοποιήθηκαν τα σχετικά έργα, είτε απευθείας από εξειδικευμένο προσωπικό των Υπηρεσιών, είτε υπό την επίβλεψή του. Ενδεικτικά αναφέρουμε: 1) Εκτέλεση προσωρινών χωματοουργικών εργασιών, 2) Συντήρηση των δαπέδων, 3) Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης στατικών παραμέτρων, 4) Συντήρηση του θριγκού της τρίτης αίθουσας, 5) Συντήρηση επιχρισμάτων και τοιχογραφιών, 6) Εκτέλεση εργασιών χωματοουργικών διαμορφώσεων και διατάξεων αποστράγγισης ομβρίων - Α' Φάση - για την εξασφάλιση των πρανών του λόφου, του ταφικού μνημείου, του περιβόλου και του περιβάλλοντος χώρου αυτού, 7) Εγκατάσταση υπογείων καλωδίων παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, 8) Εργασίες συντήρησης μεταλλικών υποστυλώσεων εσωτερικά του τάφου, 9) Εργασίες επισκευής προσωρινού στεγάστρου του Ταφικού Μνημείου, 10) Έγκριση: α) Μελέτης ανασχεδιασμού της προσωρινής στερεωτικής διάταξης υποστύλωσης και β) Γεωστατικής μελέτης ευστάθειας του ταφικού συγκροτήματος στο λόφο Καστά, 11) Εργασίες Χωματοουργικών Διαμορφώσεων και Κατασκευής Διατάξεων Αποστράγγισης Ομβρίων στον Τύμβο Καστά - Β' Φάση κλπ.

Επιπλέον υλοποιήθηκαν και ολοκληρώθηκαν εργασίες άμεσης αποκατάστασης του ανάγλυφου, με στόχο την εξασφάλιση των πρανών του λόφου, του περιβόλου και του περιβάλλοντος χώρου, με την εκτέλεση ποικίλων χωματοουργικών εργασιών υψίστης σημασίας για την επιβίωση του μνημείου. Προκειμένου, δε, το δύσκολο και πολυσύνθετο έργο στερέωσης και αποκατάστασης του ταφικού μνημείου να προχωρήσει σύμφωνα με την επιστημονική δεοντολογία και το ισχύον νομικό πλαίσιο, εξετάζεται από το ΚΑΣ κάθε ολοκληρωμένη μελέτη.

Είναι προφανές ότι η λήψη των άμεσων μέτρων προστασίας και όσες ενέργειες προαναφέρθηκαν μόνο εγκατάλειψη και απαξίωση δεν μαρτυρούν, αντίθετα, οι εργασίες και μελέτες που προηγήθηκαν ωρίμασαν το έργο στερέωσης, συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης του μνημείου. Επιπλέον, αναγνωρίστηκαν τα ιδιαίτερα κατασκευαστικά στοιχεία του μνημείου, η παθολογία του, οι αιτίες και οι μηχανισμοί φθοράς και αναδείχθηκε η συνθετότητα της προστασίας, αποκατάστασης και ανάδειξης του, θέτοντας παράλληλα τους άξονες του σχετικού Έργου, με τίτλο «Στερέωση, συντήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείου τύμβου Καστά στην Αμφίπολη Σερρών», που εντάχθηκε τον Νοέμβριο του 2017 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και χρηματοδοτείται με προϋπολογισμό 1.500.000€. Το Έργο έχει διάρκεια υλοποίησης τα 4 έτη, με ημερομηνία έναρξης του Έργου να έχει οριστεί η 01.01.2018 και ημερομηνία λήξης η 31.12.2021. Το Έργο αποτελείται από 7 υποέργα και φορείς υλοποίησής του είναι η Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων (ΔΑΑΜ), η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων (ΔΣΑΝΜ) και η Εφορεία Αρχαιοτήτων Σερρών (ΕΦΑ Σερρών).

Τα Υποέργα έχουν ως εξής: ΥΠΟΕΡΓΟ 1: ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ / ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ (ΔΑΑΜ) / Διάρκεια: 44 μήνες. Υλοποιείται.

ΥΠΟΕΡΓΟ 2: ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ– ΔΟΜΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ/ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΔΑΑΜ/ Διάρκεια: 48 μήνες.

ΥΠΟΕΡΓΟ 3: ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ – ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ/ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΔΑΑΜ / Διάρκεια: 7 μήνες. Οι σχετικές εργασίες θα λάβουν χώρα εντός του 2019.

ΥΠΟΕΡΓΟ 4: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΣΣΑΛΩΝ ΠΕΡΙΞ ΤΟΥ ΤΑΦΙΚΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ/ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΔΑΑΜ / Διάρκεια: 8 μήνες (από 01.04.2019).

ΥΠΟΕΡΓΟ 5: ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ / ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΔΑΑΜ / Διάρκεια: 8 μήνες (από 01.01.2021). Η διαδικασία για την επιλογή αναδόχου για την κατασκευή του κελύφους προστασίας και την εν γένει ανάδειξη του ταφικού μνημείου και των διαδρομών επίσκεψης σύμφωνα με το τεχνικό δελτίο προβλέπεται να ξεκινήσει τον Ιανουάριο 2021.

ΥΠΟΕΡΓΟ 6: ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΩΝ, ΨΗΦΙΔΩΤΩΝ, ΛΙΘΙΝΩΝ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΛΥΠΤΙΚΟΥ ΔΙΑΚΟΣΜΟΥ ΤΟΥ ΤΑΦΙΚΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ (ΔΣΑΝΜ)/ Διάρκεια: 18 μήνες (από 01.05.2020). Η αρμόδια Δ/ση έχει ήδη προχωρήσει στη συντήρηση επιχρισμάτων του μνημείου με το μόνιμο προσωπικό της, ενώ στις αρχές του 2019 θα γίνει η προκήρυξη πρόσληψης συντηρητών, ώστε τον Μάρτιο του 2019 να ενταθούν οι σχετικές εργασίες, πολύ πιο σύντομα από τα προβλεπόμενα στο Τεχνικό Δελτίο της Πράξης.

ΥΠΟΕΡΓΟ 7: ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ -ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ/ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ (ΕΦ.Α.) ΣΕΡΡΩΝ/ Διάρκεια: 6 μήνες. Το υποέργο περιλαμβάνει δύο φάσεις δοκιμαστικών τομών. Η πρώτη φάση, περιφερειακά του τύμβου έχει ολοκληρωθεί. Αναμένεται η δεύτερη φάση (γύρω από το ταφικό μνημείο για τα διαφράγματα) εντός του 2019.

Να προσθέσουμε δε, ότι στο μνημείο έχει διαμορφωθεί ο απαραίτητος εργοταξιακός χώρος με την εγκατάσταση των οικίσκων υποστήριξης των εργασιών με τις πλήρεις υποδομές. Επίσης συνεχίζεται και ολοκληρώνεται η μεταφορά των διάσπαρτων μελών, τα οποία καλύφθηκαν με ειδική μεμβράνη για την προστασία τους από τις καιρικές συνθήκες.

Παράλληλα, προετοιμάζεται για να δημοσιευτεί ο διαγωνισμός για τον Ανασχεδιασμό της Στερεωτικής Διάταξης του Ταφικού Μνημείου, σε συνεργασία με τον Τεχνικό Σύμβουλο, ενώ ήδη γίνονται οι πρόδρομες ενέργειες για την ανάθεση του έργου κατασκευής πασσάλων πέριξ του Μνημείου.

Επίσης να προσθέσουμε ότι έχει ολοκληρωθεί η πρώτη φάση της ανασκαφικής διερεύνησης. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 16 ανασκαφικές τομές στην κορυφή και περιμετρικά του τύμβου και έχει εξακριβωθεί πλέον με επιστημονική μεθοδολογία η στρωματογραφία που είναι απαραίτητη τεκμηρίωση για την πραγματοποίηση χωματουργικών εργασιών στο πλαίσιο του έργου.

Επιπροσθέτως, εργασίες έχουν πραγματοποιηθεί και στο πεδίο της συντήρησης. Τακτικό προσωπικό του Υπουργείου έχει ήδη πραγματοποιήσει εργασίες συντήρησης των

επιχειρημάτων, ενώ παράλληλα προωθούνται ενέργειες για την πρόσληψη εποχικού προσωπικού νωρίτερα από τις αρχικές προβλέψεις για την πραγματοποίηση εργασιών συντήρησης λίθινων μελών και τοιχογραφιών.

Σε ό,τι αφορά δε το Διασυνοριακό Πρόγραμμα Συνεργασίας **INTERREG Ελλάδα – Βουλγαρία 2014-2020** (Integrating Bulgaria – Greece cross-border significance historical and archaeological assets into one sustainable thematic tourist destination – BORDERLESS CULTURE», εντός του πλαισίου της 2ης Πρόσκλησης του Προγράμματος Ευρωπαϊκής Συνεργασίας «ΕΛΛΑΔΑ-ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 2014-2020), στο οποίο έχει ενταχθεί η Αμφίπολη, έχει εγκριθεί και χρηματοδοτείται σχέδιο συνεργασίας 7 εταίρων, με επικεφαλής τη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟΑ και τίτλο **"BORDERLESS CULTURE"**. Το έργο αφορά στην τουριστική προβολή και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Αμφίπολης. Ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός για τη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟΑ ανέρχεται σε 306.000€ και το φυσικό αντικείμενο του έργου που υλοποιείται αφορά στη δημιουργία δικτύου διαδρομών περιήγησης επισκεπτών στα περισσότερα από τα ανασκαμμένα μνημεία στην κεντρική περιοχή του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Αμφίπολης (η οποία περιλαμβάνει την Χριστιανική Ακρόπολη, καθώς και δύο ξεχωριστές υποενότητες της πόλης, πλησίον και νοτίως της Ακρόπολης). Η μελέτη εκπονήθηκε στο πλαίσιο της πρόθεσης και των σχετικών ενεργειών του Υπουργείου με στόχο να τεθούν οι βάσεις ενός συνολικού σχεδιασμού για την ενιαία ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Αμφίπολης, καθώς και για την προστασία, συντήρηση και ανάδειξη των μνημείων του χώρου. Η χρηματοδότηση του έργου από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2018 και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των εργασιών στις αρχές του έτους αρχίζουν οι εργασίες κατασκευής των διαδρομών, με τελικό στόχο την αποπεράτωση τους έως τα τέλη του 2019.

Τέλος ενημερώνουμε ότι η ΕΦΑ Σερρών σε συνεργασία με τις Κεντρικές Δ/σεις του ΥΠΠΟΑ προωθούν τις διαδικασίες για την αναγκαστική απαλλοτρίωση ή απευθείας εξαγορά όλων των όμορων ιδιοκτησιών πέριξ του μνημείου, στις 28.12.2017, υπογράφηκε η Προγραμματική Σύμβαση Πολιτιστικής Ανάπτυξης, για το έργο "Ανασκαφική Έρευνα στο Αρχαίο Θέατρο Αμφίπολης", μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφερειακής Ενότητας Σερρών και του Δήμου Αμφίπολης, με σκοπό τη γεωφυσική και ανασκαφική διερεύνηση του αρχαίου θεάτρου της Αμφίπολης, συνολικού ύψους 30.000 €, η οποία πρόκειται να ολοκληρωθεί εντός του 2019.

Από όλα τα παραπάνω επομένως προκύπτει ότι δεν τίθεται ζήτημα καθυστέρησης ή έλλειψης χρηματοδότησης, η οποιασδήποτε «ιδεοληψίας». Εξάλλου όπως αποδεικνύεται και από την αλληλογραφία των Υπηρεσιών αλλά και τα δημόσια έγγραφα που είναι αναρτημένα στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, δεν προκύπτει από πουθενά η αμέλεια του Υπουργείου Πολιτισμού, που εργάζεται με κάθε μέσο και τρόπο για την επιβίωση και προστασία του μνημείου, με απώτερο στόχο την ανάδειξή του.

Το αρχαιολογικό έργο που εκτελείται στο λόφο είναι έργο υψηλών απαιτήσεων και μεγάλης εξειδίκευσης, το οποίο έχει τεθεί πλέον σε σταθερές βάσεις, ώστε στο τέλος το μνημείο να αποδοθεί στο κοινό, προστατευμένο και με κατάλληλες υποδομές επίσκεψης .

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΜΥΡΣΙΝΗ ΖΟΡΜΠΑ

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
Φλωρόπουλος Αθανάσιος